

نقد شناسی و مقالات نقد

(مجموعه‌ی ۳۶ نقد از دکتر ح. م. صدیق)

تألیف و گردآوری:

سید احسان شکر خدایی

نرگس سادات شکر خدایی

سرشناسه : شکرخدایی، سیداحسان، ۱۳۵۷ -
عنوان و نام پدیدآور : نقدشناسی و مقالات نقد/ تالیف و گردآوری سیداحسان شکرخدایی، نرگس سادات
شکرخدایی. مشخصات نشر : تهران: تکدرخت، ۱۳۹۲.
مشخصات ظاهری : ۴۷۱ص. / شابک 978-600-6646-26-8
یادداشت : نمایه.
موضوع : ادبیات فارسی — تاریخ و نقد / موضوع : نقد ادبی — ایران / موضوع : نقد ادبی — تاریخ
موضوع : نقد — تاریخ
شناسه افزوده : شکرخدایی، نرگس سادات، ۱۳۶۰ -
شناسه افزوده : مسمدزاده صدیق، حسین، ۱۳۲۴ -
رده بندی کنگره . PIR ۳۳۱/ش ۷۸۷ ۱۳۹۲ رده بندی دیویی : ۰/۹۱۶۸
شماره کتابشناسی ملی : ۳۱۰۲۳۲۰

انتشارات
تکدرخت

نقدشناسی و مقالات نقد

(مجموعه‌ی ۳۶ نقد از دکتر ج. م. صدیق)

تالیف و گردآوری: سید احسان شکرخدایی

نرگس سادات شکرخدایی

محل نشر: تهران - تاریخ نشر: ۱۳۹۲ - نوبت چاپ: اول

شمارگان: ۱۰۰۰ - قیمت: ۱۵۰۰۰ تومان

شابک: ۸ - ۲۶ - ۶۶۴۶ - ۶۰۰ - ۹۷۸

نشانی نشر: تهران، خیابان جمهوری، ابتدای نوفلاح، پلاک ۱، واحد ۴.

تلفن: ۶۶۵۶۵۱۳۲

خویش را چون خار دیدم، سوی گل بگریختم
خویش را چون زهر دیدم، در شکر آویختم

مولوی

www.ketab.ir

فهرست

۸-۱۲۴	مقدمه
۸	۱. تعریف نقد
۱۱	۲. منتقد کیست
۱۳	۳. نقد در اروپا
۱۳	۳-۱. دوره‌ی کهن
۱۹	۳-۲. دوره‌ی مدرن
۳۶	۴. نقد در جهان عرب
۳۸	۴-۱. شیخ حسین مرصفی
۳۹	۴-۲. میخائیل نعیمه
۴۰	۴-۳. عبدالرحمن شکری
۴۲	۴-۴. عباس محمود عقاد
۴۴	۴-۵. ابراهیم مازنی
۴۷	۵. نقد در ایران
۴۷	۵-۱. نقد سنتی در ایران
۵۲	۵-۲. دوره‌ی عبور از سنت
۵۹	۵-۳. دوره‌ی نوین
۹۵	۶. معرفی نقدهای دکتر ح. م. صدیق
۹۵	۶-۱. دکتر صدیق و نقد
۹۶	۶-۲. درباره‌ی قصه‌های کودکان بهرنگ
۹۷	۶-۳. ترجمه‌ی بوستان سعدی
۹۸	۶-۴. بررسی انارستان (سومین دفتر شعر مفتون امینی)
۹۹	۶-۵. دو مبارز جنبش مشروطه

- ۶- ۶ ملحمه یا حماسه در موسیقی ۱۰۰
- ۷- ۶ حدیقه السعدا ۱۰۱
- ۸- ۶ تکمله‌ای بر کتاب ایروان یک ولایت مسلمان نشین بود ۱۰۱
- ۹- ۶ گفتاری در شیوه‌ی تصحیح قارا مجموعه ۱۰۲
- ۱۰- ۶ پیرامون اشتباه مرحوم تربیت دربارهی قارا مجموعه ۱۰۲
- ۱۱- ۶ قارا مجموعه افتخار بین‌المللی ۱۰۳
- ۱۲- ۶ نگاهی به مطالب کتاب فارسی اول دبیرستان ۱۰۳
- ۱۳- ۶ قوش دلی و منطق الطیر ۱۰۴
- ۱۴- ۶ حکامه‌ی لامیه و نظامی گنجوی ۱۰۴
- ۱۵- ۶ چرامه‌ی لامیه و حافظ ۱۰۵
- ۱۶- ۶ تمثیلات تماشخانه و میرزا محمد جعفر قراجه‌داغی ۱۰۶
- ۱۷- ۶ دربارهی رمان اشک سلطان ۱۰۶
- ۱۸- ۶ حبیب ساهر شاعر مردم ۱۰۷
- ۱۹- ۶ فردوسی مظلوم دو دربار ۱۰۸
- ۲۰- ۶ تأثیر حکیم جهانگیرخان بر اندیشه‌های شاعران قشقایی ۱۰۸
- ۲۱- ۶ قمری، مظلوم‌ترین نوحه‌گر مصایب کریم ۱۰۹
- ۲۲- ۶ میرزا مازون قشقایی ۱۱۰
- ۲۳- ۶ از شبستر تا شبستر ۱۱۰
- ۲۴- ۶ خاموش گویا ۱۱۱
- ۲۵- ۶ چون غرض آمد هنر پوشیده شد ۱۱۲
- ۲۶- ۶ حماسه‌پرداز خشم شقایق ۱۱۲
- ۲۷- ۶ وجدان علمی و ادب‌کاوی صمیمانه ۱۱۳
- ۲۸- ۶ دربارهی اشعار سونمز ۱۱۴
- ۲۹- ۶ تغزل‌سرای خردگرا ۱۱۴
- ۳۰- ۶ کاروان‌سالار نثر واقعگرا ۱۱۵
- ۳۱- ۶ شاعر خنده‌های تلخ ۱۱۶

۱۱۷	۳۲- ع نگاهی به زندگی و شخصیت بایسنغر میرزا
۱۱۷	۳۳- ع قامت خود را بر دار می بیند
۱۱۸	۳۴- ع جایگاه ترکی آذری در صدا و سیما
۱۱۹	۳۵- ع نگاهی به سریال روشن تر از خاموشی
۱۲۰	۳۶- ع نقد بر نقد
۱۲۲	منابع مقدمه
۱۲۵ - ۴۶۴	متون نقدهای دکتر ح. م. صدیق
۱۲۷	۱. نقد و معرفی کتاب
۱۲۸	درباره‌ی قصه‌های کودکانی به‌رنگ
۱۳۸	ترجمه‌ی بوستان
۱۴۸	بررسی انارستان
۱۵۸	دو مبارز جیش مشروطه
۱۶۴	ملحمه یا حماسه در موسیقی
۱۷۳	حدیقة السعدا
۱۸۵	تکمله‌ای بر کتاب «ایروان یک ولایت مسلمان نشین» بود
۱۹۰	گفتاری در شیوه‌ی تصحیح قارا مجموعه
۱۹۶	پیرامون اشتباه مرحوم تربیت درباره‌ی قارا مجموعه
۲۰۳	قارا مجموعه، افتخار بین‌المللی
۲۰۸	نگاهی به مطالب کتاب فارسی اول دبیرستان
۲۱۳	قوش‌دیلی و منطق‌الطیر
۲۲۵	چکامه‌ی لامیه و نظامی گنجوی
۲۳۴	چکامه‌ی لامیه و حافظ
۲۴۱	تمثیلات تماشاخانه و میرزا محمد جعفر قراجه داغی
۲۴۹	درباره‌ی رمان اشک سبلان
۲۷۱	۲. نقد و معرفی شخصیت
۲۷۲	حبیب ساهر شاعر مردم

۲۸۲	فردوسی، مظلوم دو دربار
۳۰۷	تأثیر حکیم جهانگیرخان بر اندیشه‌های شاعران قشقایی
۳۲۰	قمری، مظلوم‌ترین نوحه‌گر مصایب کربلا
۳۲۸	میرزا مازون قشقایی
۳۳۳	از نیستر تا شبستر
۳۳۷	خاموش گویا
۳۴۲	چون غرض آمد هنر پوشیده شد
۳۵۴	حماسه پردا: خشم شقایق
۳۵۹	وجدان علمی و ادب‌کاوی صمیمانه
۳۶۹	درباره‌ی اشعار سونمز
۳۷۷	تغزل‌سرای خردگرا
۳۹۲	کاروان سالار نثر واقعه‌گرا
۴۰۲	شاعر خنده‌های تلخ
۴۰۵	نگاهی به زندگی و شخصیت نایسب میرزا
۴۱۳	۳. نقد و معرفی صحنه و فیلم
۴۱۴	قامت خود را بردار می‌بیند
۴۲۵	جایگاه ترکی آذری در صدا و سیما
۴۳۱	صفویه، ملا صدرا و جعبه‌ی جادویی
۴۴۰	مکتب غیر واقعی سازی و حرکت از «من» به «تا من»
۴۴۹	۴. پاسخ به انتقاد
۴۵۰	نقد بر نقد
۴۶۵-۴۷۱	نمایه اعلام

مقدمه

۱. تعریف نقد

نقد در لغت به معنای «سره کردن، جدا کردن پول خوب از بد، ظاهر ساختن عیوب یا محاسن کلام»^۱ است. از دیرباز تا کنون هر یک از علمای فن، برای نقد تعریفی ارائه کرده‌اند. از دیدگاه میرزا حسین واعظ کاشفی صاحب بدایع الافکار «علم نقد عبارت است از معرفت معایب شعری. نقد در لغت، برگزیدن باشد و بیرون آوردن درهم سره از میان دراهم ناسره و در اصطلاح، عبارت است از علمی که بدان جید شعر از ردی آن متمایز گردد... این جا نیز صاحب این علم به طبع وقاد، سخن پاکیزه و بی‌عیب از میان سخنان ناشایست و معیوب التقاط نماید.»^۲ و خواجه نصیرالدین طوسی «علم تعریف معایب و خلل‌های آن را» نقد گوید.^۳ یکی از محققان معاصر، نقد جدید را به معنای «از هم گسیختن روابط معنایی و لفظی بین کلمات و ایجاد روابط دیگر» می‌داند که باعث می‌شود متن «از حالت انجماد و تشکّل خارج و سیال و ذوب شود و بار دیگر دوباره شکل بگیرد.» این شکل دگرگونه «ممکن است با فهم اول، یعنی تشکلی که نویسنده ایجاد کرده است

^۱ فرهنگ عمید، ج. ۲، ص ۱۹۱۴.

^۲ نقد ادبی در سبک هندی، ص ۱۳۷.

^۳ خواجه نصیر طوسی، معیار الاشعار، ص ۲۵.